

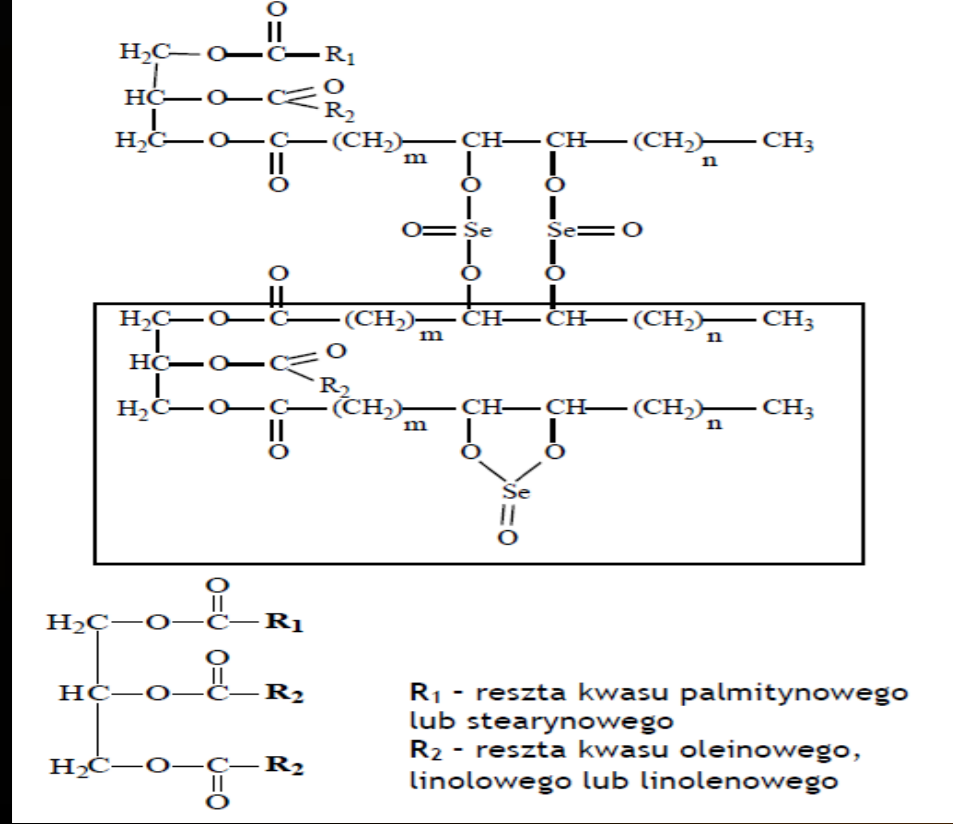
Badanie wpływu Selolu 5% na skład jakościowy i ilościowy metabolitów dokсорubicyny i 5-fluorouracylu podczas elektrolizy w warunkach utleniania

Karolina Czyż

Praca wykonana w Zakładzie Bioanalizy i Analizy Leków Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Suchockiego

Selol jest związkem organicznym zawierającym selen na IV stopniu utlenienia. Został zsyntetyzowany w Zakładzie Analizy Leków AM w Warszawie (obecnie Zakład Bioanalizy i Analizy Leków WUM). Jest to mieszanina selenotriglicerydów, powstałych z połączenia triglicerydów z selenem. Preparat jest chemiczną modyfikacją oleju słonecznikowego z użyciem kwasu selenowego (IV). Selol wykazuje silne działanie cytotoksyczne w stosunku do komórek nowotworowych i brak takiego działania wobec komórek prawidłowych. Jego mechanizm przeciwnowotworowego działania jest wielokierunkowy.

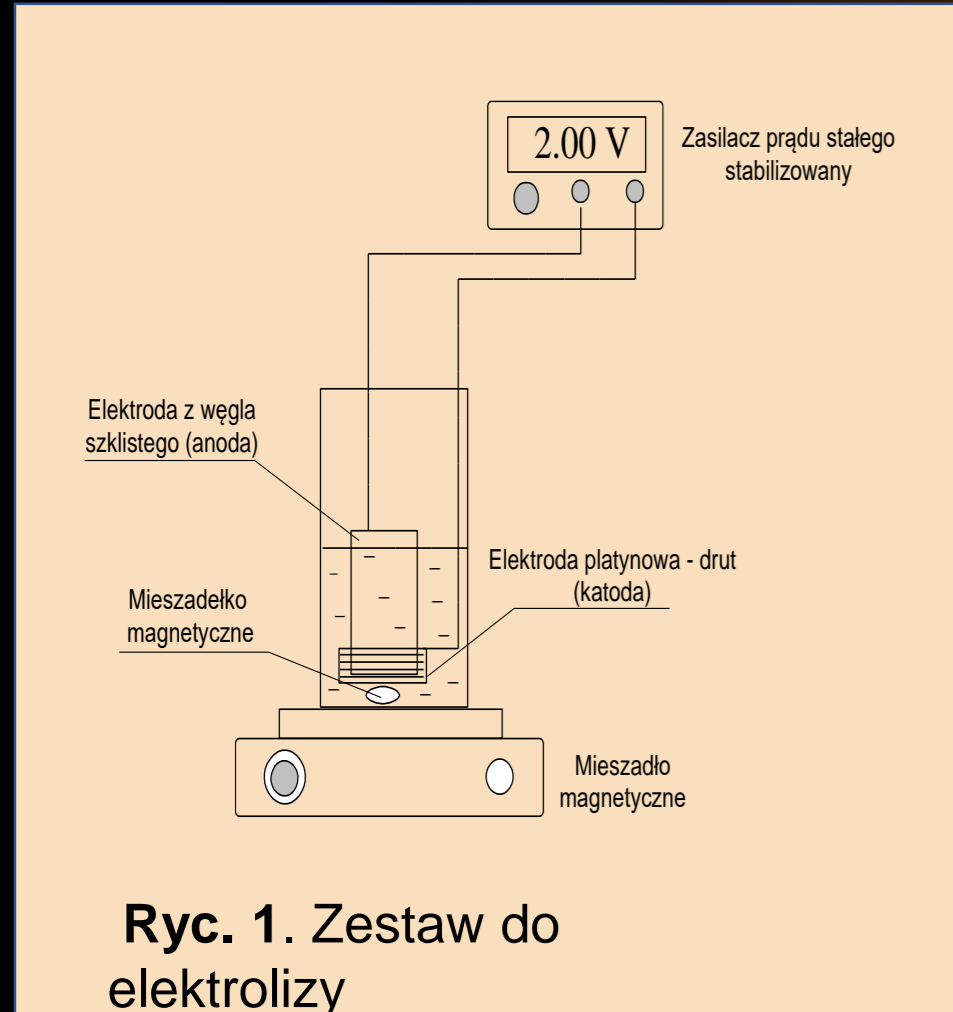
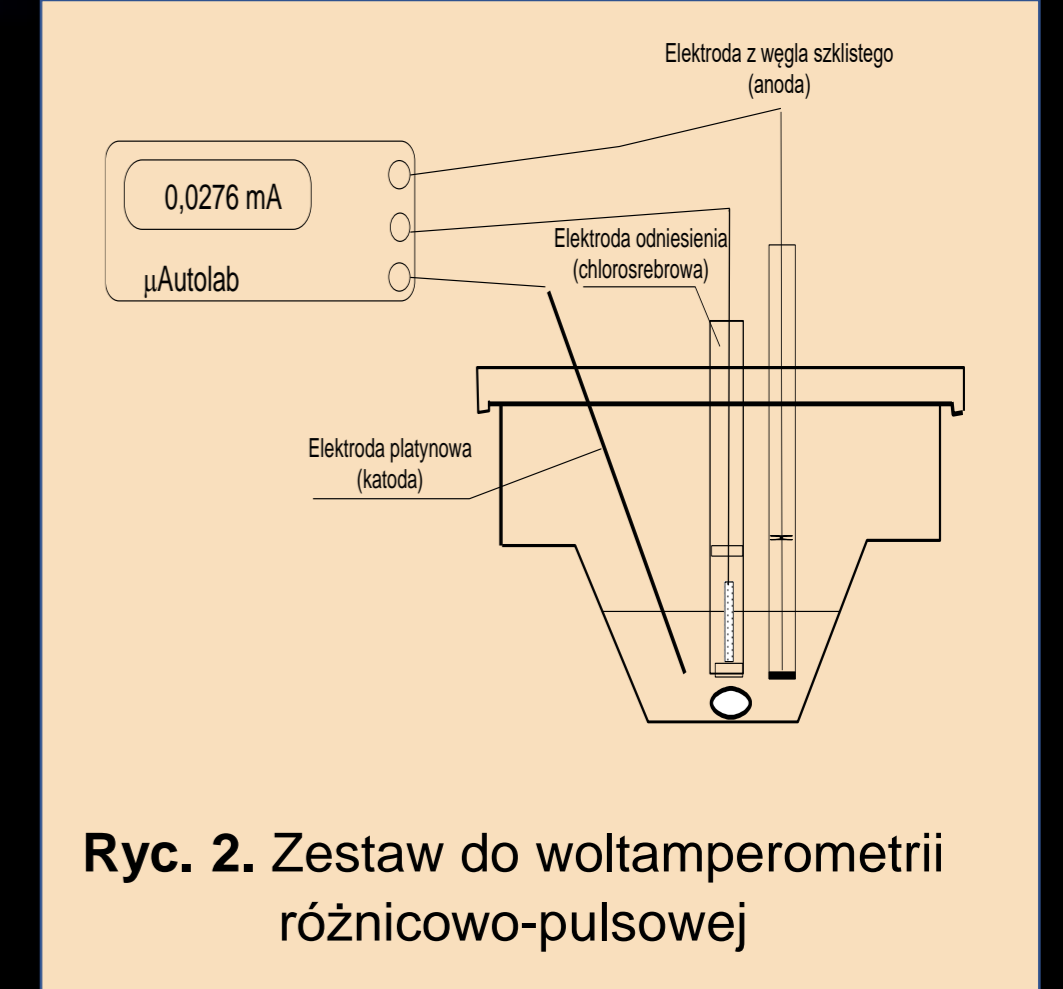
Podczas wstępnych badań interakcji Selolu z cytostatykami na szczurach stwierdzono, że podawanie zwierzęciu wcześniej traktowanemu przez 7 dni Selołem maksymalnej dawki leczniczej 5-fluorouracylu nie spowodowało zwykle obserwowanych w tych warunkach zmian w obrazie krwi. Niewielkie zmiany pojawiły się dopiero po podaniu dawki uznawanej za śmiertelną. W ostatnio prowadzonych na nowotworowych liniach komórkowych badaniach interakcji Selolu z dokсорubicyną oraz 5-fluorouracylem zaobserwowano zwiększenie siły działania cytotoksycznego na komórki nowotworowe. Szczególnie silny, bo aż dziesięciokrotny wzrost cytotoksyczności chemioterapeutyku stosowanego łącznie z Selołem stwierdzono w układzie z dokсорubicyną. Jednocześnie kontrola przeprowadzona na linii komórek prawidłowych nie wykazała żadnych uszkodzeń [1]. Wzrost siły działania cytostatycznego w obecności Selolu, potencjalnie umożliwił obniżenie dawki tych toksycznych chemioterapeutyków i znaczne ograniczenie ich działań niepożądanych. W prezentowanej pracy podjęto próbę wyjaśnienia przyczyny takiego działania Selolu. Do wyjaśnienia tego zjawiska postanowiono zastosować metodę symulacji pierwszej fazy metabolizmu ksenobiotyków na drodze elektrochemicznej.

Cel pracy

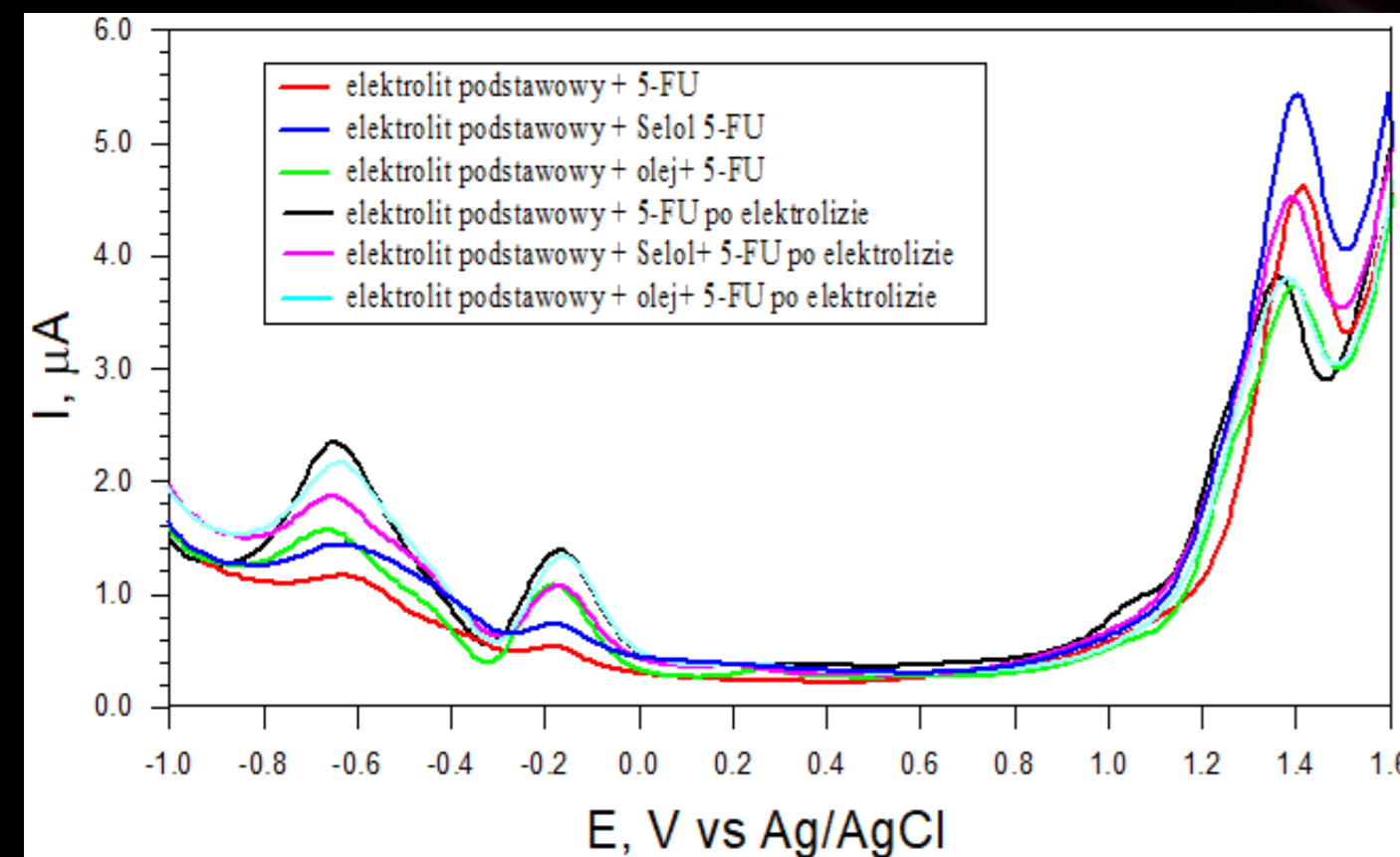
Wykorzystanie metody elektrochemicznej do symulacji pierwszej fazy metabolizmu ksenobiotyków i zbadanie różnic w składzie ilościowym metabolitów dokсорubicyny i 5-fluorouracylu w układach z Selołem 5% oraz bez Selolu.

Metody badań

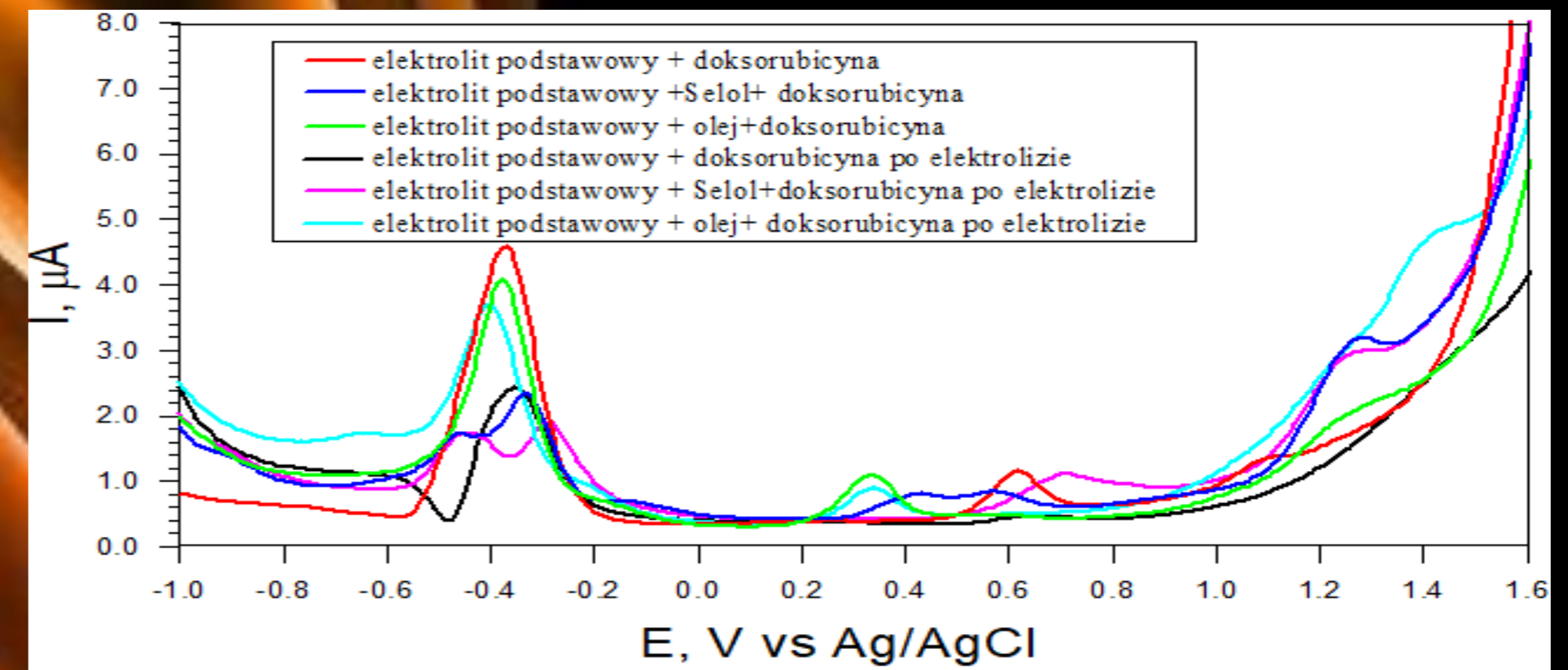
Do syntezy metabolitów dokсорubicyny i 5-fluorouracylu (5-FU) zastosowano zestaw elektrochemiczny, składający się z elektrody z węgla szklistego (elektroda pracująca) i elektrody z drutu platynowego (ryc. 1). Elektrolizę prowadzono przy napięciu 2V, w ciągu 60 min. Roztworem podstawowym był 1 mol/L roztwór mrówczanu amonu o pH 7,4 i metanol (1:1 v/v): 2 mg/ml 5-FU; 0,2 mg/ml dokсорubicyny. Selol 5% był dodawany do próbek odpowiednio w ilości 4 i 20 mg do roztworu 5-FU i 4 i 10 mg do roztworu DOX. Badania metabolitów wykonano metodami HPLC z detekcją UV (ryc. 4 i 7) oraz HPLC-MS. Pomiarów voltamperometrycznych wykonano za pomocą μ AUTOLAB, metodą voltamperometrii różnicowo-pulsowej (ryc. 2, 3, 6). Rozdzielenie powstałych produktów przeprowadzono metodą HPLC w gradiencie z detekcją UV-VIS. Dla 5-FU wybrano długość fali 266 nm. Faza ruchoma składała się z metanolu i 0,02 M buforu z octanu amonu o pH 4,7 (2 : 98, v/v) [2]. Szybkość przepływu wynosiła 2 ml/min w warunkach izokratycznych. Do rozdzielania produktów degradacji DOX zastosowano fazę ruchomą: woda + kwas mrówkowy (999 : 1, v/v), faza A i acetonitryl + kwas mrówkowy (999: 1, v/v), faza B [3]. Szybkość elucji wynosiła 2 ml/min. Zastosowano długość fali 254 nm i elucję gradientową. Za pomocą spektrometru TOF-MS z systemem Maldi SYNAPT G2-S HDMS przeprowadzono jonizację przez elektrorozpylanie w trybie jonów dodatnich i jonów ujemnych. Zastosowano różne napięcia rozpylania. Zawartość metabolitów oznaczono metodą HPLCMS (mas Orbitrap Q Exactive Focus firmy Thermo Scientific).

Wyniki badań

Metodą HPLC Maldi TOF MS wykryto i zidentyfikowano 13 metabolitów 5-FU. Wraz ze wzrostem stężenia Selolu 5% rośnie ilość wykrywanych metabolitów 5-FU, natomiast po wprowadzeniu 20 mg Selolu 5% wytwarzanie niektórych metabolitów jest zahamowane. Stwierdzono silne hamowanie metabolizmu 5-FU wraz ze wzrostem stężenia selolu 5% (Tab.1, ryc.4 i 5).

Ryc. 3. Voltamperogramy różnicowo pulsowe mieszanin roztworów przed i po elektrolizie (elektrolit podstawowy: dioksan + mrówczan sodu + woda + metanol) dla 5-FU. Na podstawie obliczenia pola powierzchni pików potwierdzono rozpad 5-FU i obecność metabolitów. Sygnał elektrochemiczny pochodzący od utlenionego 5-FU: 1,37V. Dalsza analiza HPLC zarejestrowała prawie wszystkie metabolity oraz zanieczyszczenia 5-FU.

Tabela 1. Zestawienie wyników oznaczania zawartości głównych metabolitów 5-FU oraz 5-FU z Selołem 5% w ilości 20 mg metodą HPLC-MS mas Orbitrap Q Exactive Focus przy jonizacji ujemnej H(-).

Wzór sumaryczny	M.c.z. oznaczona	Pole powierzchni metabolitów 5-fluorouracylu	Pole powierzchni 5-fluorouracylu z 20 mg Selolu 5%	5-FU + 20 mg Selolu 5-FU
C ₈ H ₆ FO ₃	108,02119	30838	26362	0,85
C ₈ H ₆ N ₂ O ₂	126,04287	4399	42059	9,56
C ₈ H ₆ N ₂ O ₃	127,01189	208992	397070	1,90
C ₈ H ₆ FN ₂ O	129,03384	506947	508887	1,00
C ₈ H ₆ FN ₂ O ₂	130,01776	48346	5119891	105,90
C ₈ H ₆ N ₂ O ₃	142,03773	214035	185967	0,87
C ₈ H ₆ FN ₂ O ₄	151,02870	122773	38128	2,99
C ₈ H ₆ N ₂ O ₃	158,04389	71300	14013	0,20

Obecność Selolu 5% prawie 106 krotnie spowalnia metabolizm 5-FU, co może być przyczyną braku działań ubocznych oraz wyższej skuteczności terapeutycznej podczas równoczesnego podawania zwierzętom laboratoryjnym obu substancji.

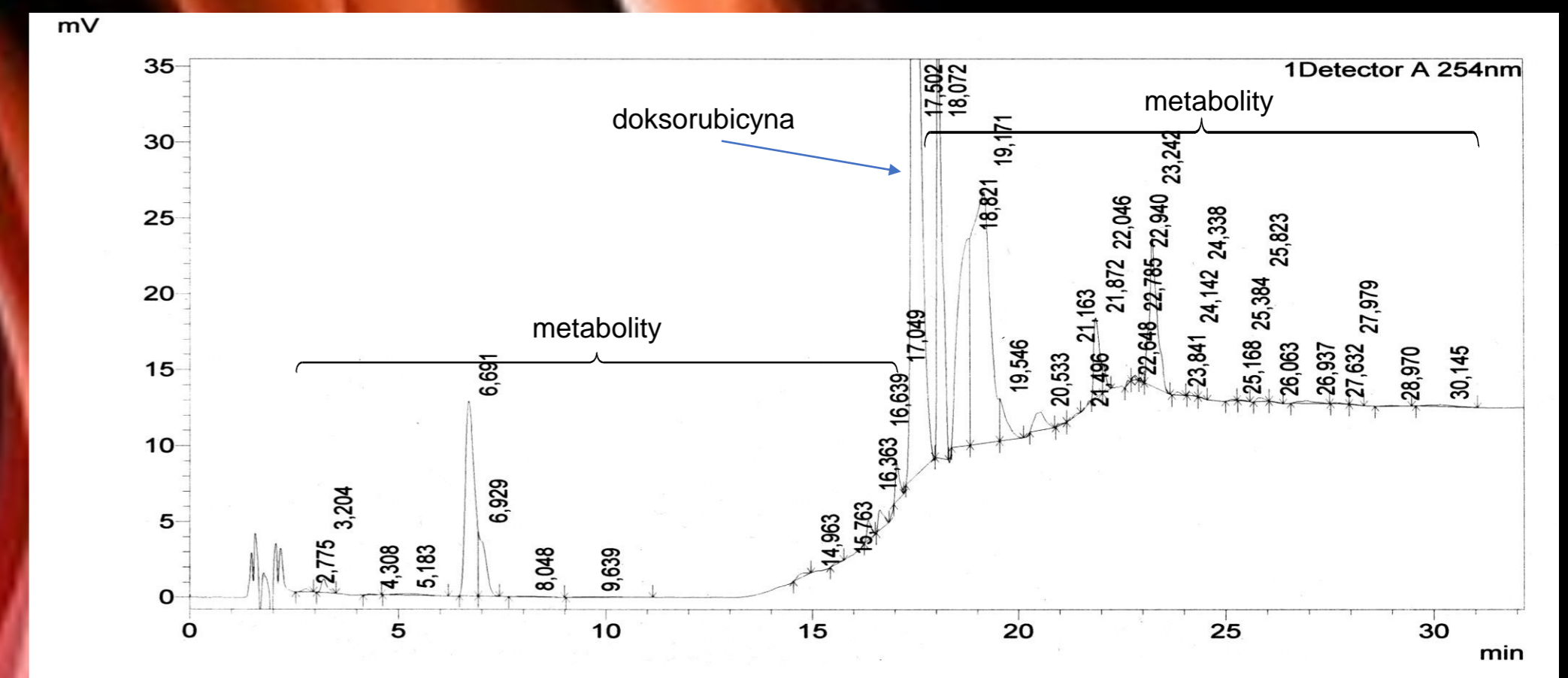
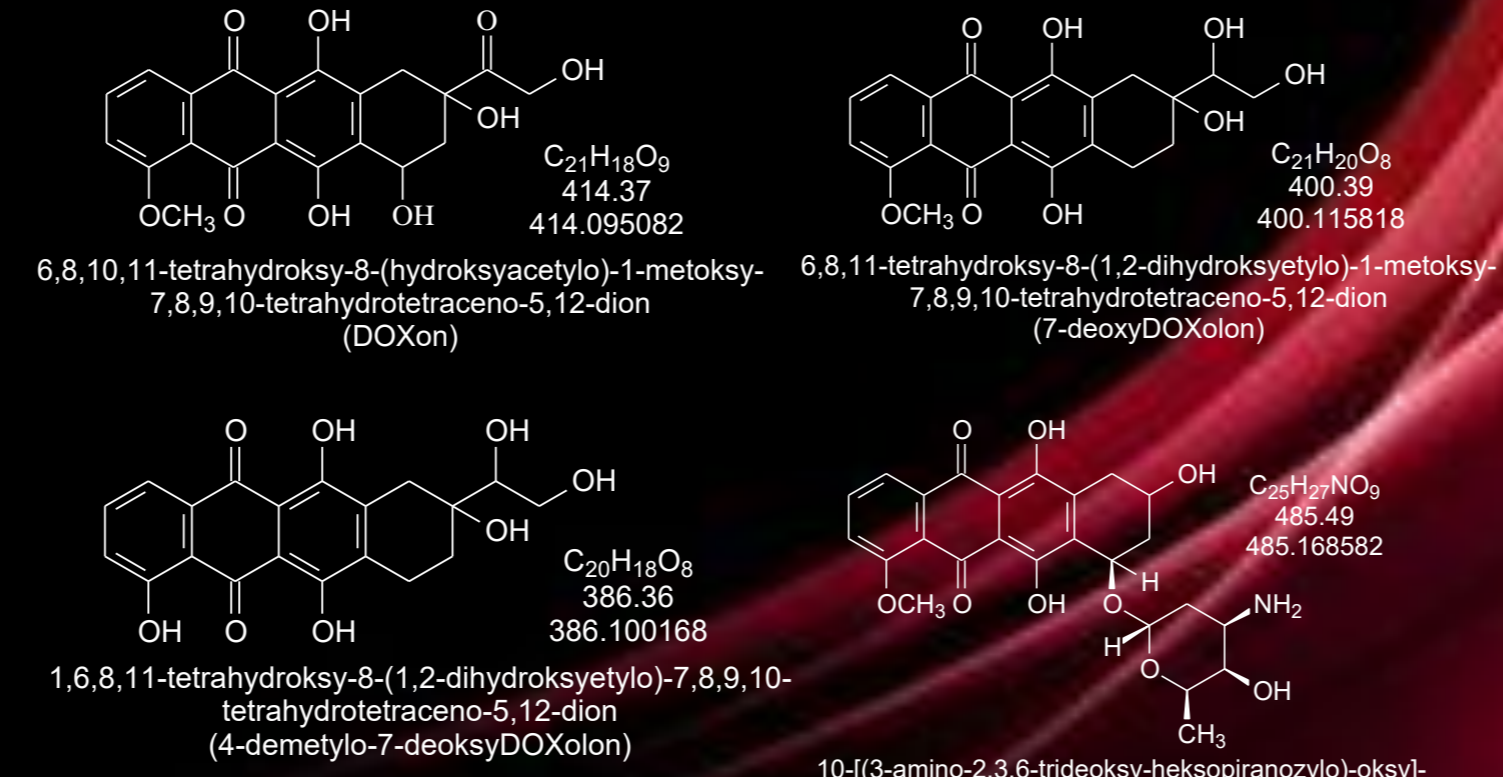
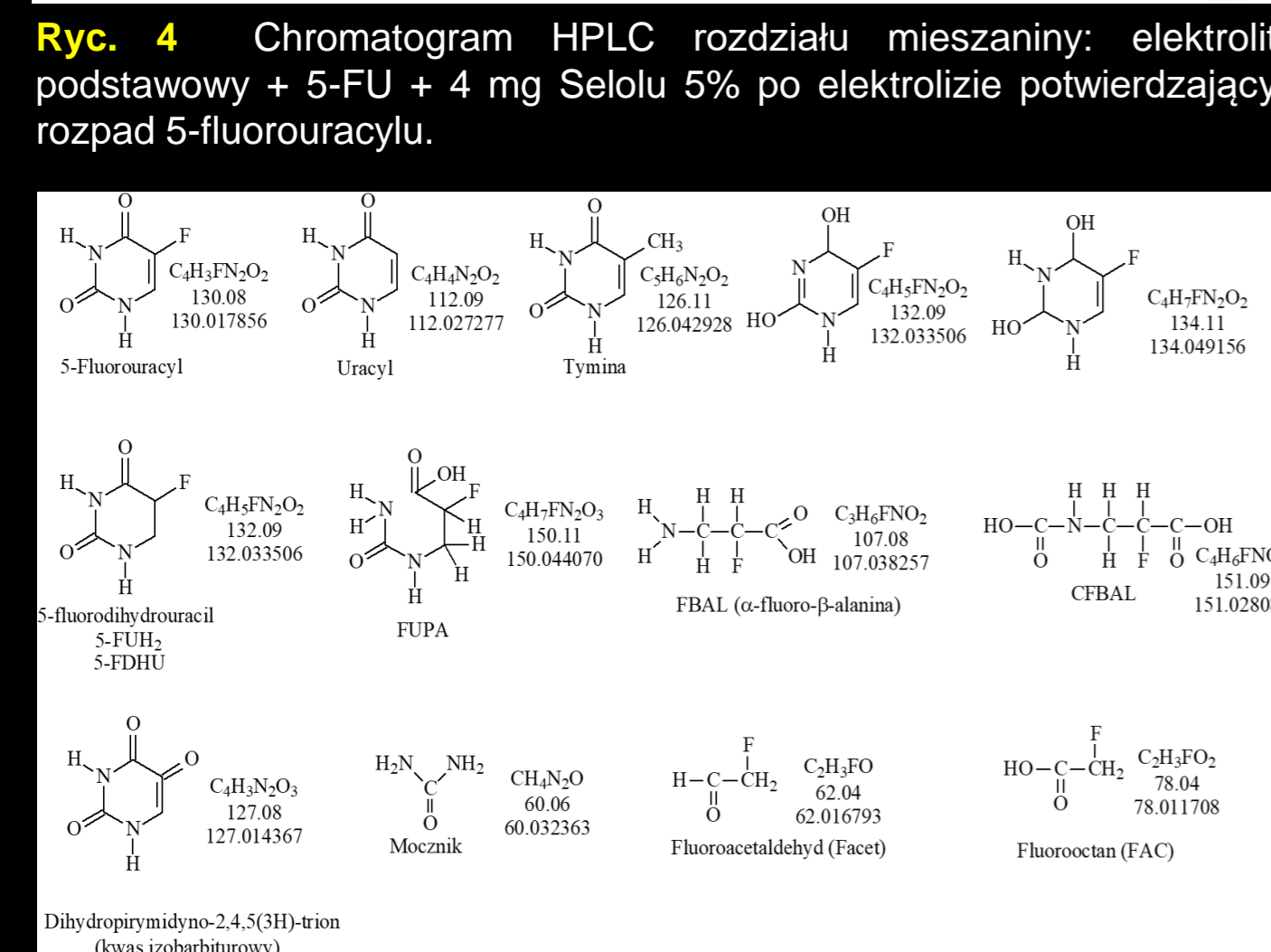
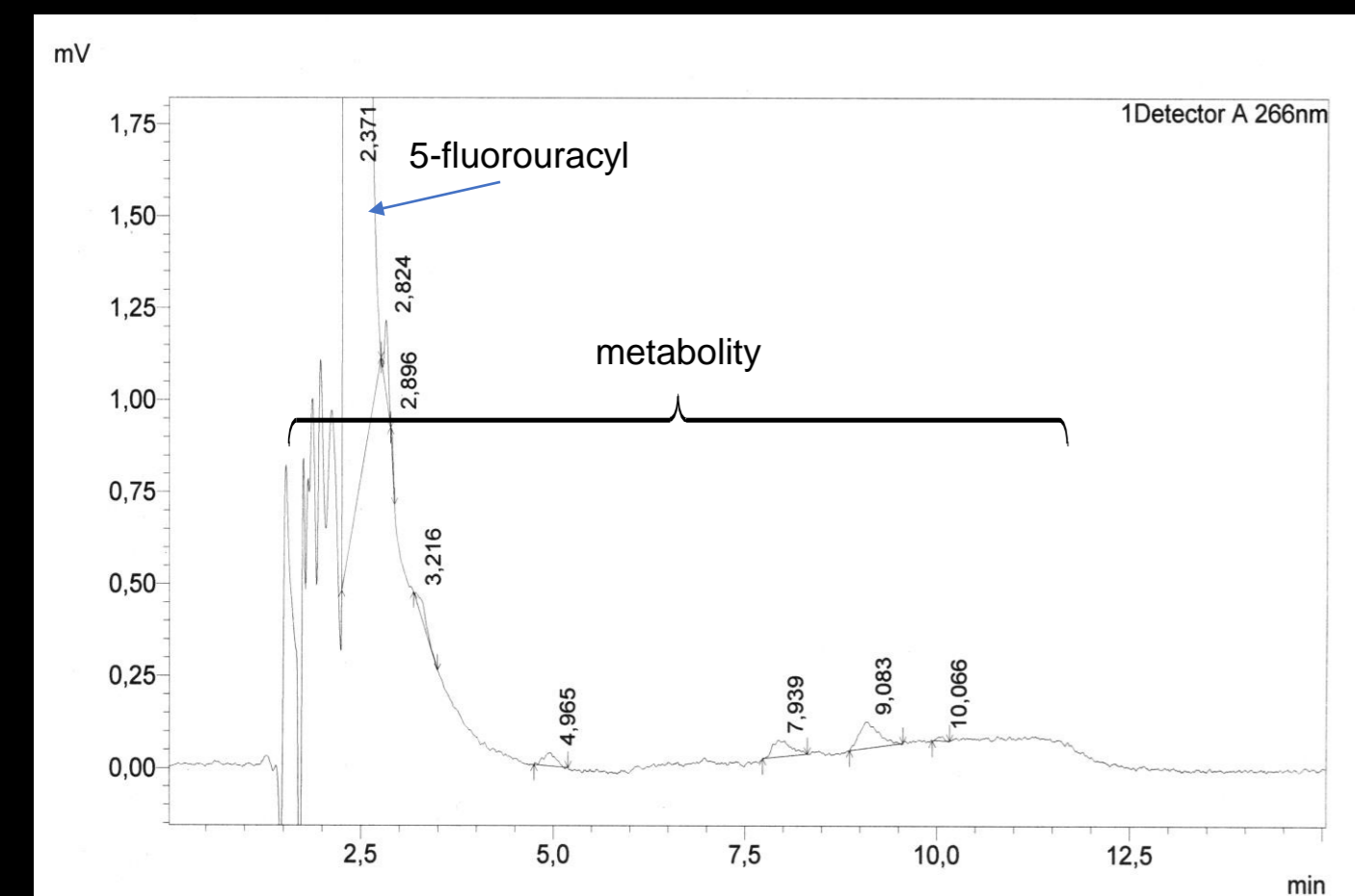

Tabela 2. Zestawienie wyników oznaczania zawartości wybranych metabolitów DOX oraz DOX z Selołem 5% w ilości 10 mg po jonizacji ujemnej H(-) metodą HPLC-MS.

Wzór sumaryczny	M.c.z. oznaczona	Pole powierzchni metabolitów dokсорubicyny	Pole powierzchni dokсорubicyny z 10 mg Selolu 5% [a.u.]	Współczynnik hamowania DOX + 10 mg Selolu DOX
C ₂₃ H ₂₆ N ₂ O ₇	447,0894	8284524	7619467	0,92
C ₁₉ H ₁₈ O ₆	374,1002	373024	462214	1,24
C ₂₀ H ₁₈ O ₆	386,1001	1240	72744	1,34
C ₂₁ H ₁₈ O ₆	398,1011	53340864	71729140	0,43
C ₂₁ H ₁₈ O ₆	400,1157	741715	318472	32,88
C ₂₁ H ₁₈ O ₆	414,0955	86883	2856950	1,00
C ₂₁ H ₁₈ O ₆	416,1107	309414	310207	1,07
C ₂₃ H ₂₆ N ₂ O ₇	483,1530	42118	44970	1,07
C ₂₃ H ₂₆ N ₂ O ₇	485,1688	2443	37860	15,50

Wnioski

- Selol 5% silnie zmienia metabolizm 5-fluorouracylu i dokсорubicyny.
- W obecności Selolu 5% wytwarzane są metabolity identyczne z tymi, które dotychczas wyizolowano w warunkach *ex vivo*, jednak ich skład ilościowy jest całkowicie odmienny.
- Wywołana przez Selol 5% modyfikacja metabolizmu przebiega odmiennie w przypadku 5-fluorouracylu i dokсорubicyny.
- Selol 5% bardzo silnie spowalnia tworzenie metabolitów 5-fluorouracylu, wydłuża czas jego działania i prawdopodobnie w wyniku tych zmian w nieco mniejszym stopniu niż w przypadku dokсорubicyny zmienia jego cytotoksyczność.
- Zmiany metabolizmu dokсорubicyny oraz 5-fluorouracylu wywołane obecnością Selolu 5% mogą warunkować różny stopień działania cytotoksycznego tych związków przez Selol.

Selol 5% znacznie spowalnia metabolizm trzech metabolitów DOX i jednego przyspiesza. Znikają działania uboczne DOX i aż dziesięciokrotnie wzrasta skuteczność działania cytotoksycznego wobec komórek nowotworowych [1] (Tab.2, ryc. 8).

Piśmiennictwo

[1] L. Śliwka, K. Wiktorska, P. Suchocki, M. Milczarek, S. Mielczarek, K. Lubelska, T. Cierpiat, P. Łyżwa, P. Kielbasiński, A. Jaromin, A. Flis, Z. Chilmonczyk: The Comparison of MTT and CVS Assays for the Assessment of Anticancer Agent Interactions. *PLOS ONE* 1-17 (2016).
[2] Micoli G. et al., „Determination of 5- fluorouracil in environmental samples by solid-phase extraction and high- performance liquid chromatography with ultraviolet detection.” *Journal of Chromatography B*, 2001, 750: 25-32.
[3] Lucas A. T. et al., „A sensitive high performance liquid chromatography assay for the quantification of doxorubicin associated with DNA in tumor and tissues.” *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, 2016, 119: 122-129.